

■ **Nationale Ombudsman:**
Bouwfonds zette De Roy Van Zuydewijn niet aan de dijk na druk vanuit het Koningshuis.

Van onze verslaggevers
Merijn Rengers, John Schoorl

DEEN HAAG De ambtelijke rechterhand van koningin Beatrix, Felix Rhodius, heeft in 2001 navraag laten doen naar de werkzaamheden van Edwin de Roy van Zuydewijn bij Bouwfonds. Hij schakelde daarvoor Elco Brinkman in, de topman van Bouwend Nederland. De naspeuringen van het hof hadden echter niet ten doel de

werkrelatie tussen De Roy en Bouwfonds - desijds zijn voornameste opdrachtgever - te ondermijnen. Dat constateerde de Nationale Ombudsman Alex Brenninkmeijer woensdag in een onderzoek naar aanleiding van klachten van De Roy over tegenwerking door de Rijksoverheid.

De Roy had onder meer aangevoerd dat Bouwfonds hem aan de dijk had gezet als gevolg van druk vanuit het koningshuis. Diverse getuigen hebben tegenover de ombudsman verklaard dat De Roy's exit bij de vastgoedtak van Bouwfonds een zakelijke achtergrond had. 'De reden voor de beëindiging waren twijfels bin-

nen Bouwfonds over het nut van verdere samenwerking inverband met de kosten', schrijft de ombudsman.

Volgens Brenninkmeijer zijn er

Volgens getuigen had vertrek bij Bouwfonds zakelijke achtergrond

al met al geen bewijzen dat De Roy, die indertijd getrouwd was met prinses Margarieta, zakelijk is gedwarsboord. Zijn klacht is daarom 'niet gegrond'. De conclusie van de ombuds-

man dat Rhodius navraag deed naar de werkzaamheden van De Roy is niettemin saliant. De voormalige directeur van het Kabinet der Koningin ontkende vorig jaar tegenover de *Volkskrant* tot twee maal toe stelling dat hij zich ooit tot het Bouwfonds had gewend met vragen over De Roy.

De ombudsman schrijft in zijn slotbeschouwing dat hij niet verwacht dat De Roy van Zuydewijn zich zal neepleggen bij de uitkomst van het rapport. 'Daarvoor is er een te groot verschil tussen enerzijds de perceptie van De Roy van Zuydewijn en anderzijds datgene wat op basis van documenten en getuigenverklaringen on-

der ede kan worden vastgesteld'. Brenninkmeijer, die elf getuigen hoorde voor zijn onderzoek, liet in het actualiteitentprogramma *EenVandaag* weten dat hij de kwestie-De Roy onder meer had opgepakt op instigatie van D66-leider Alexander Pechtold. Die was bij hem op kantoor geweest nadat hij signalen had gekregen over mogelijke overheidsbemoeienis.

De Roy van Zuydewijn en zijn advocaat Mark Meijer wilden woensdag niet inhoudelijk reageren. Wel liet De Roy weten 'bijzondere' te zijn over het onderzoek en de gang van zaken. Hij geeft vandaag een persconferentie over het onderzoek van de ombudsman.

de persvrijheid. Dit doet volgens hem geen recht aan 'de publieke functie die een rechtbank heeft'.

Volgens een woordvoester kan de rechtbank journalisten de toegang tot het gebouw ontzeggen als wij dat nodig vinden.

De rechtszaak tegen Wilders gaat op 20 januari van start.

Over vroeger wordt verteld op

WkGeschiedenis.nl

'Geef leraar z'n ruimte terug, en daarmee z'n passie'

INTERVIEW EVERARD VAN KEMENADE

Bureaucratische rompslomp is de grote ergernis in het onderwijs. Geef de leraar meer bewegingsvrijheid, maar verwacht wel kwaliteit terug, zegt de onderwijsconsultant.

Van onze verslaggever
Robin Gerrits

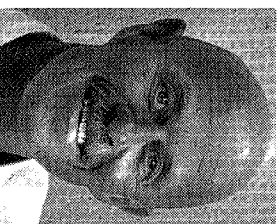
EINDHOVEN 'Als docent heb ik me soms productiemedewerker gevoeld. We moesten van de hogeschool werken met een zo getalpeerd lessenboek dat het als dic-taat voelde. Dan word je als leraar totaal niet serieus genomen.'

Everard van Kemenade (56) was ooit leraar Nederlands maar is nu al jaren consultant bij hogeschool Fontys in Eindhoven. Volgens hem wordt de bureaucratische rompslomp, die in de Onderwijsagenda van de *Volkskrant* als grootste pro-

bleem eindigde, veroorzaakt door wantrouwen jegens de belangrijkste professionals, de leraar. Het leidt tot onnodige verantwoordingsplicht.

Er moet wel controle zijn, vanuit een gezond wantrouwen, zegt Van Kemenade. 'Het gaat immers om overheidsgeleid. Ik geloof niet in een systeem zonder papier. We hebben normen nodig om te meten of iets goed genoeg is. Maar we zijn veel verder gegaan dan gezond wantrouwen. Scholen moeten zich tot drie cijfers achter de komma over alles verantwoorden. De overheid is te bang ruimte te geven. Vervolgens vreescht het bestuur een slechte naam en zet het de schooldirecteur onder druk, die op zijn beurt het personeel in de tang neemt.'

Van Kemenade, die in april promoveerde op onderzoek naar kwaliteitsroezicht in het hoger onderwijs, bepleit een strikt onderscheid tussen de verantwoording naar binnen en naar buiten toe. 'Laat overheid en Onderwijsinspectie toezicht houden op bestuursniveau. Kijk alleen of scholen een werkend systeem hanteren om hun eigen kwaliteit op peil te houden. De directie moet een buffer vormen naar de leraren. Ze moeten intern haar zaakjes op orde hebben en naar buiten toe vertedigen, zodat die docenten hun werk kunnen doen, zonder last te hebben van die toezichthouder.'

Consultant Everard van Kemenade

Waar gaat de controle te ver?

'Denk aan de urennorm van 1.040 uur. Of aan de handelingsplannen voor zorgleerlingen. Aan alles wat er aan papierwerk bij komt kijken om een kind dat niet meer in de klas te handhaven is, elders onder te brengen. Zo'n inspectie

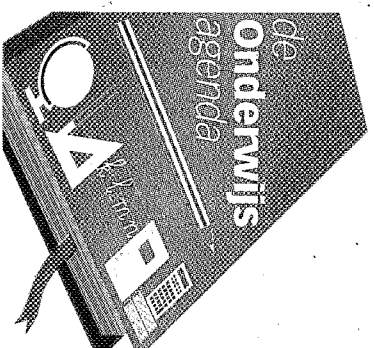
teur die nog in de klas komt kijken, dat is toch te zot voor woorden. Die krijgt trouwens vaak een opgepoetste werkelijkheid te zien.'

Moeten scholen dan maar de vrije hand krijgen?

'Ik begon met lesgeven in de jaren zeventig; de tijd dat je koning was in je klaslokaal. Ik kreeg een groot lesprogramma mee en werd voor de leeuwen gegooid. De leerlingen lieten me alle hoeken van de klas zien. In arren moede stuurde ik er dan soms eenijfde de gang op, maar niemand die daar wat van zei. Dat is dus geen oplossing. Als de overheid er niet bovenop zit, moet de school zelf de verantwoordelijkheid nemen voor de kwaliteit.'

Is er een oplossing denkbaar?

'De kern van goed onderwijs is de relatie tussen leerling en leraar. Daáron heeft hij dat vak gekozen. Met al die regels draaien we aan het verkeerde wiel. Veel bureaucratische verantwoordings maakt die passie kapot. Die leraar heeft te

De Onderwijsagenda is een project van de *Volkskrant*, in samenwerking met Thiem Meulenhoff
www.deonderwijsagenda.nl

veel ruimte verloren de laatste decennia. Dus geef hem ruimte.'

'Maar de medaille heeft twee kanten: sionele vrijheid heeft twee kanten: je krijgt ruimte, maar dat betekent dat jij verantwoordelijk bent voor je kwaliteit. De docent moet zich openstellen voor beoordeling door andere vakdeskundigen.

Door van elkaar te leren, interview en peer reviews blijf je scherp.'

Daar zitten veel leraren helemaal niet op te wachten...

'Klopt. Maar als je professional wilt zijn, vind je het logisch ook verantwoordig af te leggen. Misschien is men in het onderwijs nog te liefjes tegen elkaar.'

Als je risico's minder afdekt met regels, ontstaan meer incidenten. Moeten we die voor lief nemen?

'Als het alternatief is dat je alles helemaal dichttimmet, zeg ik: ja. Liever dat het af en toe misgaat dan zo diep ingrijpen. Alleen risico's afdekken biedt schijnzekerheid, want je bereikt niet dat die professional beter werkt. Je moet met elkaar afspreken wat goed onderwijs is. Als je doel is een leerling op een bepaald niveau te brengen, en je merkt dat dat niet lukt, moet je daarnaar durven kijken. Ook als dat betekent dat je als leerkracht moet veranderen. Maar laat aan de leraar over hoe hij lesgeeft.'